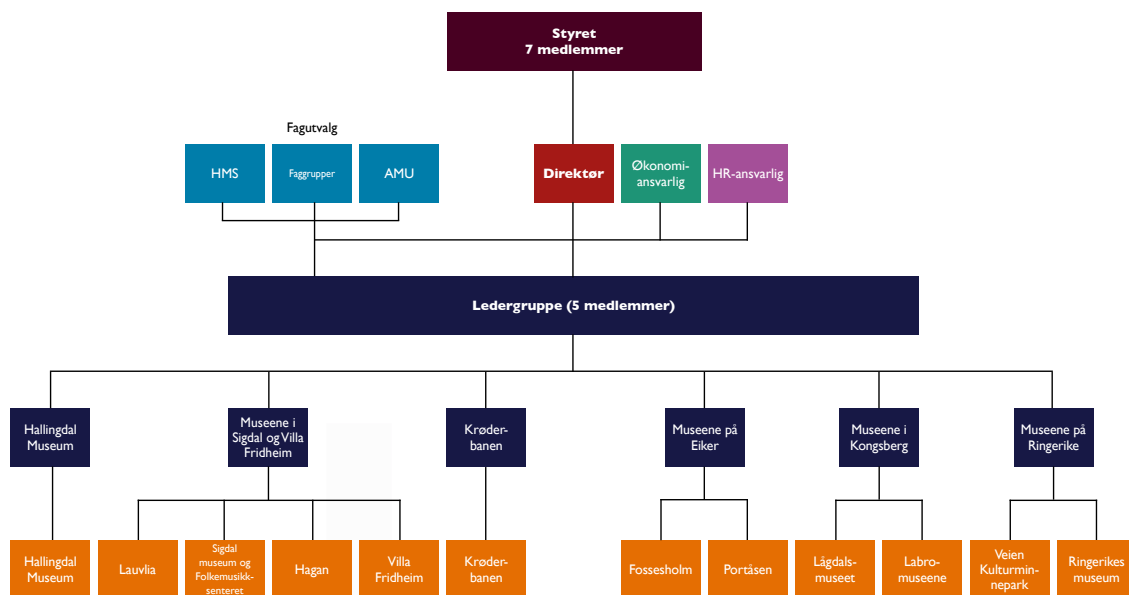

ÅRSRAPPORT STIFTELSEN BUSKERUDMUSEENE 2024

ORGANISASJONSKART BUSKERUDMUSEENE

Om stiftelsen Buskerudmuseene

Stiftelsen Buskerudmuseene ble etablert 1. desember 2013 og driver museumsvirksomhet i 12 kommuner og på til sammen 22 besøkssteder og kompetansesentra i gamle Buskerud fylke. Buskerudmuseene er et rent driftsselskap og har det faglige, økonomiske og organisasjonsmessige ansvaret for de virksomheter som stiftelsen inngår driftsavtaler med.

Følgende museumsenheter inngår i stiftelsen Buskerudmuseene:

- Hallingdal Museum med Hallingdal museum Nesbyen, Gol bygdemuseum, Hemsedal bygdatun, Ål Bygdamuseum, Hol bygdemuseum, Dagali museum og Dokken fjellgård.
- Krøderbanen
- Museene i Sigdal og Krødsherad, med Villa Fridheim, Sigdal museum, Eggedal mølle, Th. Kittelsens kunstnerhjem «Lauvli», Chr. Skredsvigs kunstnerhjem «Hagan» samt kompetansesenteret Folkemusikksenteret i Buskerud.
- Museene i Drammen og Øvre Eiker, med Fossesholm Herregård, og Portåsen - Wildenveys rike.
- Museene i Kongsberg, med Labromuseene og Lågdalsmuseet
- Museene på Ringerike, med Veien kulturminnepark og Ringerikes Museum, inkludert kompetansesenteret Fylkesfotoarkivet i Buskerud.

Formålet med stiftelsen er museumsvirksomhet med fokus på forvaltning, formidling, forskning og fornying av kunst, kultur og naturhistorie. Virksomheten skal drives etter museumsfaglige prinsipper og i henhold til ICOMs museumsetiske regelverk.

Stiftelsen Buskerudmuseene har følgende styrende organer:

Rådet

Buskerudmuseene skal etter vedtektene ha et råd bestående av en representant fra hver virksomhet det inngås driftsavtaler med. Rådets myndighet er begrenset til å forestå valg av styremedlemmer. Rådet har også myndighet til å avsette styremedlemmer ved behov og i henhold til Stiftelsesloven.

Styret

Styret er etter vedtektene Buskerudmuseenes øverste organ. Det består av syv medlemmer med varamedlemmer. I henhold til valg i rådet juni 2024 består styret av følgende medlemmer:

Svein Oppegaard – leder
Nils Halvard Bråten – nestleder
Birgitte Espeland – styremedlem
Bård Frydenlund – styremedlem
Egil Ax – styremedlem, utnevnt av Buskerud fylkeskommune fra 1.1.2024
Ellen Pauline Steen – styremedlem, ansattes representant
Per Øyvind Østensen – styremedlem, ansattes representant

Styret har i 2024 hatt seks styremøter. Av sentrale styresaker nevnes:

- Regnskap og årsberetning for 2023
- Budsjett 2024 samt løpende økonomirapportering
- Eierskap til samlingene i fylkesfotoarkivet
- Plan for myndighetskontakt og politikerkontakt
- Søknaden til Kulturdepartementet om tilskudd for 2025
- Virksomhetsstyring, mål og resultatindikatorer
- Museumsstatistikk 2023
- HR-arbeidet
- Pensjonsordningen
- Forespørsler om overtakelse av lokale museer i Buskerud
- Vedtektsendringer og navne-endering fra Buskerudmuseet til Buskerudmuseene

Administrativ ledelse og personale

Administrasjon har i 2024 bestått av direktør, økonomiansvarlig, HR-ansvarlig (fra 1.6.24) og ansvarlig sosiale medier – alle i stab, samt fotoarkivar med ansvar for Fylkesfotoarkivet, og to folke-musikkonsulenter ved Folkemusikksenteret. Fire seksjonsledere med hvert sitt geografiske ansvarsområde har hatt det operative ansvaret for museene.

Direktør: Tom Oddby

Økonomiansvarlig: Kristin Tronrud

HR-ansvarlig: Marit Hjelmesæth (nyopprettet stilling fra 1. juni)

Ansvarlig sosiale medier: Christine Piil Røhne

Seksjonsleder Hallingdal og Krøderbanen: Stein Rudi Austheim

Seksjonsleder Sigdal og Krødsherad: Elise Johansen Make

Seksjonsleder Ringerike: Emma Nielsen

Seksjonsleder Kongsberg, Eiker og Drammen: Ole Jacob Cranner

Fotoarkivar: Linda Khalayli

Folkemusikkonsulenter: Åshild Wetterhus og Even Grimelid

Stiftelsen Buskerudmuseene har i 2024 sysselsatt disse årsverkene:

- 44,98 faste lønnede årsverk
- 8,36 årsverk lønnede timetilsatte/midlertidige ansatte
- 1,65 årsverk gjennom arbeidsmarkedstiltak

Dette utgjør totalt 53,34 lønnede årsverk. I tillegg har frivilligheten bidratt med 11.19 årsverk fordelt på 279 personer.

Nøkkeltall

Besøkende totalt: 84.311

Antall kulturhistoriske bygninger: 244

Antall fotografier: 39.300 (antall som er tilfredsstillende registrert)

Antall kulturhistoriske gjenstander: 47.756 (antall som er tilfredsstillende registrert)

Antall kunsthistoriske gjenstander: 959 (antall som er tilfredsstillende registrert)

Antall fartøy: 10 (antall som er tilfredsstillende registrert)

Navne-endring

På styremøte 27.2.2024 besluttet styret, etter anbefaling fra direktør, å endre navn fra stiftelsen Buskerudmuseet til stiftelsen Buskerudmuseene. Bakgrunnen var to-delt; en økende forvirring om hvor Buskerudmuseet var plassert, og en vurdering fra et eksternt kommunikasjonsbyrå om at det var lettere å markedsføre oss under navnet Buskerudmuseene. Anbefalingen fra direktør var også basert på at veldig mange andre konsoliderte museer hadde et navn med en flertalls-ending (Vestfoldmuseene, Museene i Akershus, Østfoldmuseene, Museene i Sør-Trøndelag m.fl.).

Endringen ble gjort med virkning fra 1.3.2024, og internt begynte vi da å bruke nytt navn. Endringene ble formelt registrert i Brønnøysundregisterne og i Lotteri- og stiftelsestilsynet senere på året. Det ble også gjort en tilpasning av logo, mens endring av nettside og e-postadresser ble utsatt til ny nettside var lansert i januar 2025.

Pensjonsordningen og bytte av leverandør

Buskerudmuseene har siden oppstart hatt samme pensjonsleverandør, og som i 2024 heter Pensjonskassen for fylkene (Akershus, Buskerud og Østfold). Som følge av en svært høy reguleringspremie høsten 2023 ble det på starten av 2024 satt i gang et internt arbeid med tanke på å bytte leverandør. Gjennom tariffavtalen med Virke er det anledning til å skifte leverandør. I styremøte 16.4.2024 ble det gjort vedtak om å sette i gang en prosess for å skifte til offentlig tjenstepensjon i Pensjonskassen, til forsikret tjenstepensjon Virke.

Saken ble drøftet med tillitsvalgte i en god prosess annet halvår 2024, og det ble oppnådd enighet om at man skifter leverandør fra 1.1.2025. Saken ble enstemmig vedtatt på styremøtet 30.9.2024. Et slikt bytte gir Buskerudmuseene mer forutsigbare pensjonsforpliktelser på sikt, samt utløse en bufferkapital på ca. 6 millioner kroner som sikrer oss mer fleksibilitet og handlingsrom i en del år fremover.

Samlingsforvaltning, bygningsvern, formidling og marked

Buskerudmuseet har siden høsten 2021 hatt en faggruppe for hver av de tre områdene samlingsforvaltning, bygningsvern og formidling. En egen markedsgruppe ble etablert fra 1. januar 2023. Hensikten med faggruppene er å jobbe på tvers i egen organisasjon, og sørge for at viktige museumsfaglige diskusjoner er forankret i alle avdelinger og seksjoner.

Samlingsforvaltning

Faggruppa har bestått av ansatte som representerer hver sin seksjon. Koordinator for gruppa er konservator Per Øyvind Østensen ved Lågdalsmuseet og Labromuseene. Seksjonsleder Ole Jacob Cranner er ledergruppas representant i faggruppa. I løpet av 2024 har gruppa hatt ni regulære møter knyttet til ulike tema omkring samlingsforvaltningen i Buskerudmuseene, som for eksempel rutiner og praksis ved registrering av objekter i Primus.

I 2024 ble alle samlingsdatabasene ved de ulike museene overført til ny programvare, Primus 10. Tildelte midler brukte faggruppa på seminaret «Ut av forvaltningsfellen – hvordan skape rom for nye tider og fortellinger?» på Maihaugen/Lillehammer 6.-7. november. I tillegg har faggruppa arbeidet med nytt fellesmagasin for Buskerud og museumsstatistikken for 2023.

Formidling

Faggruppa har bestått av ansatte fra hver seksjon. Koordinator for gruppa har vært museumspedagog Anette Opheim. Seksjonsleder Emma Nielsen er ledergruppas representant i faggruppa.

I løpet av 2024 har gruppa hatt seks digitale møter og tre fysiske møter/seminar. I mars var gruppa på Villa Fridheim for å diskutere formidlingstilbud der, i oktober var gruppa på Hallingdal museum for å diskutere formidlingstilbud om tømmerfløting der, og i november var gruppa på Portåsen for å diskuterte budsjett samt «Idun og Isak». «Idun og Isak» er et felles formidlingsprosjekt for

hele Buskerudmuseet med mål om å ha gjenkjennbare aktiviteter for barn på alle avdelinger. Dette prosjektet er noe av det formidlingsgruppa har jobbet mest med i 2024. Foruten nevnte møter, har formidlingsgruppa deltatt på Museumspedagogisk påskeseminar på Naturhistorisk museum. Dette er et årlig møtepunkt for alle som jobber med formidling og utstillinger på museer.

Bygningsvern

Faggruppa har bestått av museumshåndverkere fra hver seksjon. Koordinator for gruppa har vært museumshåndverker/driftsleder Knut Rogstad. Seksjonsleder Stein Rudi Austheim har vært ledergruppas representant i faggruppa. Vi har i løpet av 2024 tatt i bruk FAMAC som digitalt FDV-verktøy på 130 av våre bygninger.

Bygningsvernhandboka er implementert og bidrar til at det enkle vedlikeholdet på våre 244 antikvariske bygninger prioriteres høyere for å hindre nye unødige skader. Det ble avholdt ni møter i bygningsverngruppa i 2024, inkludert opplæring i FAMAC. Faggruppa har deltatt i oppdatering av sikringsplanen og utarbeidelse av KUD-søknad for 2026. Faggruppas frie midler på kr. 25 000,- ble benyttet til kurs og fagsamlinger. Våre håndverkere har vært representert på seminaret "Skogressurser for generasjoner" på Gjøvik 4. april, Handverksdager på Røros 21.-25. august, håndverkertreff i Middelalderparken i Oslo 18. oktober og nettverkssamling for tradisjonshåndverk i Sogndal 13-14 november.

Markedsarbeid

Faggruppa har bestått av ansatte fra hver seksjon. Koordinator for gruppa har vært ansvarlig sosiale medier, Christine Piil Røhne, ved Veien kulturminnepark og Ringerikes museum. Seksjonsleder Elise Johansen Make er ledergruppas representant i faggruppa. I løpet av 2024 har gruppa hatt 9 møter.

Hovedfokus har vært å jobbe med nye nettsider i samarbeid med KulturIT. Nettsidene ble lansert 13. januar 2025. Faggruppa har vurdert flere løsninger for online-booking, og som man ønsker å få i gang i løpet av 2025. Det har også vært fokus på å øke salg av årskort ved å ha konkurranse i sesong, samt annonsering i sosiale medier. I tillegg har man jobbet med å samordne arbeidet med publisering på sosiale medier, samt arrangert interne kurs i bruk av sosiale medier.

Krøderbanen og museumsbanenettverket

Direktør Tom Oddby har siden høsten 2021 vært koordinator for ledernetverket for de syv norske museumsjernbanene, og har blant annet ansvaret for å følge opp myndighetskontakt når det gjelder en ytterligere styrking av offentlige støtteordninger til museumsjernbanene.

Fra og med budsjettåret 2024 har den statlige finansieringsordningen for museumsbanene økt fra ca. 25 millioner til ca. 40 millioner. Krøderbanens tilskudd ble dermed økt betydelig, og utgjorde i 2024 ca. 6 millioner kroner. I tillegg sikret SV i regjeringsforhandlingene høsten 2023 en øremerking på 5 millioner kroner til Krøderbanen i 2024, som ble utbetalt via tilskuddet fra Kulturdepartementet.

Den store økningen i den statlige finansieringsordningen for museumsbanene har også medført at det i 2024 var langt flere prosjektmidler å søke på. Buskerudmuseene har derfor fått 3.2 millioner i prosjektstøtte til å bygge en ny hall på Kløftefoss til lagring av rullende materiell. Byggingen startet høsten 2024 og ferdigstilles våren 2025. Det er også i 2024 jobbet med forberedelser til anbudskonkurranse for Hære overgang utenfor Vikersund, der det i 2025 skal gjøres en betydelig oppgradering av overgangen. I tillegg er det jobbet med å utvikle den nye utstillingen på Krøderen stasjon, som åpner i juni 2025.

Ledernetverket for museumsbanene har i 2024 sendt inn søknad til Kulturdirektoratet om å få opprettet et nasjonalt faglig nettverk for museumsbaner, og fikk positivt svar på søknaden i november, med et tilskudd årlig på 50.000 kroner for perioden 2024-2026. Buskerudmuseene er utpekt som ansvarsmuseum for det faglige nettverket, noe som innebærer en vesentlig styrking både av Krøderbanens egen rolle og av hele museumsbanesektoren.

Det har vært gjort en del vedlikehold på Krøderbanens infrastruktur og bygninger i 2024. Stasjonsbygning og godshus på Krøderen stasjon er restaurert og malt. Det ble byttet ca. 1000 sviller og vi er godt inne i vedlikeholdssyklus for svillebytte. Det har vært stort fokus på grøfing og å sette i stand stikkrenner, og dette arbeidet vil fortsette i årene fremover da vi ser at klimaendringene gjør store skader på eiendommene. Sammen med ansatte har de frivillige jobbet godt med istandsetting og vedlikehold av rullende materiell.

2024 har på mange måter vært et gjennombruddsår for Krøderbanen hva gjelder statlige finansieringsordninger, og gjør at det er et fornyet engasjement knyttet til å jobbe videre med myndighetskontakt og økt finansiering av museumsbanesektoren.

Forskning

Forskning er bærebjelken i all formidling av fortiden. Museenes oppgave er å bestrebe seg på å formidle seriøs, autentisk og korrekt historiefremstilling for publikum. Forskning utvikler hele tiden ny kunnskap om den historien vi er satt til å formidle og forvalte.

Forskning i Buskerudmuseet har vært svært begrenset også i 2024, i likhet med årene før. Dette skyldes som før svært få av museets ansatte har forskningskompetanse, og at de ansatte som har slik kompetanse har måttet prioritere oppfølging av lederoppgaver og ordinær museumsdrift. Det har heller ikke vært prioritert å knytte til seg ekstern forskningskompetanse. I 2024 har Buskerudmuseene hatt en ansatt med doktorgrad, og en ansatt med autorisasjon som konservator NMF (Norges Museumsforbund). Den ansatte med doktorgrad sluttet høsten 2024 for å tiltre en forskningsjobb i Tyskland. Vår interne insentiv-ordning er fortsatt gjeldende, og selv om ingen ansatte har søkt om formell konservator-kompetanse gjennom sertifiseringsordningen til Norges Museumsforbund i 2024, så er insentiv-ordningen å regne som et godt tilbud.

Den forskningen som har vært gjort i 2024 er primært knyttet til egne samlinger og Lågdalsmuseets 100-årsmarkering samt

Kongsberg by sitt 400-års i 2024. Utgivelsen av Dølaminne – årbok for Hallingdal 2024, i samarbeid med Hallingdal historielag, utgjør den viktigste innsatsen på forskningsområdet, sammen med fagartikler på Digitalt museum. I 2024 er det publisert til sammen 11 fagartikler av våre ansatte, fire flere enn i 2023.

Samfunnskontakt

Etter kommune- og fylkestingsvalget i september 2023 har vi jobbet bevisst med samfunnskontakt, og primært mot kommunene og fylkeskommunen om bevisstgjøring av økte tilskudd til Buskerudmuseene. Målsettingen har vært at det fra 1.1.2025 blir en større økning av kommunale og fylkeskommunale tilskudd, og at det fra 1.1.2026 blir avtalerregulert årlige indeksreguleringer av tilskudd.

Direktør Tom Oddby har i 2024, delvis sammen med styreleder, seksjonsledere og stedsansvarlige, gjennomført en rekke møter og samtaler med ordførere og politikere, kommunedirektører, kultursjefer m.fl. for å sette fokus på fremtidig behov for tilskudd. Det har også vært gjennomført orienteringer for regionrådet i Hallingdal (Hallingtinget) samt orienteringer for en rekke kommunestyrer, i tillegg til flere leserinnlegg og redaksjonelle saker knyttet til manglende tilskuddsøkning. Sentrale politikere både nasjonalt og regionalt ble invitert til åpningsarrangementer ved sesongstart. Arbeidet med samfunnskontakt har vært forankret i en egen styresak.

I desember 2024 ble det klart at mange kommuner samt fylkeskommunen for budsjettåret 2025 har økt tilskuddene med ca. 1.550 millioner kroner i "friske midler". Det er veldig positivt at vårt budskap om en styrking av tilskuddene i stor grad er blitt lyttet til!

Organisasjon og økonomi

Besøkstallene for 2024 var ca. 3 % høyere enn året før, og det ble registrert 84.311 besøkende. På grunn av føringer fra Kulturdirektoratet for besøksregistrering så er våre interne rutiner for registrering innskjerpet, hvilket betyr at sammenlignet med tidligere år så registreres det nå noe færre besøkende enn tidligere. Vi har erfaring med at våre utendørsarenaer blir brukt også utenfor åpningstid, og vi regner derfor med at noen tusen flere mennesker enn det som er registrert har vært innom våre museer.

Strategiplanen er førende for alt vårt arbeid, og er utgangspunktet for vårt interne system for virksomhetsstyring med styringsparametere tilknyttet satsingsområdene i strategiplanen. Måloppnåelsen er tatt på alvor i hele organisasjonen, og måloppnåelsen har vært god. 70 % av målene fikk full måloppnåelse, 10 % fikk middels måloppnåelse, mens 20 % av målene ikke ble godkjent. En del av forklaringen på mål som ikke ble oppnådd handlet om en svært krevende økonomisk situasjon.

Buskerudmuseene har generelt en god og tillitsfull dialog med eierstiftelsene og med de kommunene som er involvert på eiersiden, og har også i 2024 lagt stor vekt på å opprettholde denne

dialogen. Styreleder er også involvert i deler av denne dialogen. Administrasjonen har god kontakt med både administrativ og politisk ledelse i alle kommunene som Buskerudmuseet driver virksomhet i, og direktør Tom Oddby har i 2023 gjennomført orienteringer for flere kommunestyrer i Buskerud.

10-11. juni 2024 var Buskerudmuseene, sammen med Norsk Bergverksmuseum, vertskap for 25 museumsdirektører fra hele landet i regi av et nasjonalt nettverk. Møtet var på Lågdalsmuseet, og deltakerne fikk omvisning blant annet på Labromuseene. Møtet ble åpnet av ordfører på Kongsberg, Line Spiten.

Det har i 2024 vært gjennomført to samlinger for alle ansatte; en digital fellessamling i april og en fysisk heldags fellessamling med fokus på «tilbakemeldinger». Ledergruppa har gjennomført én ledersamling over to dager med ekstern fasilitator, med tema «tilbakemeldinger».

Buskerudmuseenes stab i 2024 har vært liten, men effektiv. Økonomiansvarlig gikk ut i delvis pensjon fra 1.6 og har jobbet 60 %, mens HR-ansvarlig (startet 1.6) har jobbet 50 %. I tillegg har ansvarlig sosiale medier jobbet 10 % i kombinasjon med 70 % stilling på to andre museer. Sammen med direktør utgjør stabsressursene i 2024 2.2 årsverk, noe som vurderes som svært lite for vår organisasjon. Ansettelsen av HR-ansvarlig har ført til at direktør og seksjonslederne nå har en faglig ressurs som kan bistå med personalansvar og rådgivning på flere viktige områder. Det er imidlertid en bekymring for at stabsressursene er for små, kombinert med at Buskerudmuseene på kort sikt må ansette en markedsansvarlig som kan jobbe strategisk og konsernovergripende med salg- og markedsoppgaver.

Styret, direktør og ledergruppa har over flere år hatt en økende bekymring for lave offentlige tilskudd som følge av manglende indeksregulering over tid. Særlig krevende var dette høsten 2023 da budsjettet for 2024 skulle utarbeides, og organisasjonen gikk derfor inn i 2024 med et økonomisk krevende utgangspunkt. Et eksempel på dette er at vi la til grunn i budsjettet at det ville komme en ekstrabevilgning fra Kulturdepartementet som kompensasjon for høy lønns- og prisvekst, tilsvarende den kompensasjonen alle museene fikk i budsjettåret 2023. En slik kompensasjon ble dessverre ikke gitt i 2024.

Årsresultatet for 2024 ble negativt med 964.060 kroner, og er et resultat Buskerudmuseene er svært lite fornøyd med. Til tross for manglende indeksregulering av offentlige tilskudd så må resultatet i all hovedsak forklares med å peke på tre faktorer: 1) et generelt høyt lønnsoppgjør som ikke ble kompensert for fra Kulturdepartementet 2) restaurering av taket på administrasjonsbygningen på Lågdalsmuseet der kostnadsfordelingen med eierstiftelsen var uavklart da budsjettet ble lagt, og som medførte at vi dessverre måtte ta en vesentlig større del av kostnadene enn budsjettet – i størrelsesorden ca. 800.000 kroner 3) helt nødvendige investeringer i IT-infrastruktur. Årsresultatet ble belastet egenkapitalen, som pr. 31.12.2024 var på ca. 7.6 millioner. Både egenkapital og likviditet er pr. 31.12.2024 tilfredsstillende.

Foto: Knut Rogstad

Lågdalsmuseet

Om museet

Lågdalsmuseet på Kongsberg er et distriktsmuseum som skal forvalte og formidle kulturarven i kommunene Kongsberg, Flesberg, Rollag og Nore og Uvdal.

Stedsansvarlig: Ole Jacob Cranner

Nøkkeltall

Antall åpningsdager: 208

Antall besøk: 11086

Antall utstillinger: 22 i alt, 7 nyproduserte temporære

Antall arrangementer, konserter og foredrag: 18

Antall barn/unge i undervisning: 1272, hvorav 1079 i DKS-opplegg.

Formidling

Utstillinger

«Lågdalsmuseet 100 år», jubileumsutstilling i hovedbygningen.

«Lågdalsmuseet 100 år», vandreutstilling i Numedalskommunene.

Plansjeutstilling om Glitre sommerteater utenfor Møllergata, av Lågdalsmuseets Venner i samarbeid med museet.

«Made in Kongsberg!», i forbindelse med Kongsbergs 400 årsjubileum.

«Kvinner bak kamera. Kvinnelige fotografer på Kongsberg 1888-1933», pop-up-utstilling under Elvelangs.

«Tilbakeblikk», sommerutstilling ved Lågdalsmuseets Venner.

«Sprengningsaksjoner på Kongsberg», pop-up-utstilling under kinopremieren av NR24.

Arrangement

5. mars: Foredrag om Kongsbergmarken

23. april: Folkekunsten i Numedal

29. april: Lokalhistorisk quiz

6. mai: Dugnad i friluftsmuseet

8. juni: Barnekonserter

1. juli: Løkkevandring i Kjennerudgrenda

2. juli: Utstillingsåpning: Made in Kongsberg!

9. juli: Slåttedag ved Eiestua

17. juli: Sommerkveld på museet

24. juli: Sommerkveld på museet

24. august: Gårds- og håndverksdag

5. november: Lokalhistorisk kveld: Lågdalsmuseets 100 begivenhetsrike år

1. desember: Julegata

Skoletilbud

Lågdalsmuseet legger stor vekt på å tilby lærerike og faglig relevante pedagogiske tilbud til grunnskolene i Kongsberg, de omkringliggende kommunene, og til de videregående skolene i Buskerud. Opplegg utarbeides i samarbeid med de ansvarlige for den kulturelle skolesekken i kommunene og lærere på de aktuelle klassetrinn.

Lokal byggeskikk og interiørhistorie

Deltakere: Hele 9. trinn i Kongsberg kommune (høst)

Fra standssamfunn til klassesamfunn

Deltakere: 10 klasser fra Kongsberg videregående skole, Vg1 studiespesialisering og påbygg.

Lafting

Deltakere: 4. trinn på Berg skole, Kongsberg International School og Hvitvingfoss skole.

Jul i gamle dager

Deltakere: 2. trinn i Kongsberg, Øvre Eiker og Flesberg.

Mønsterbruk

Et samarbeidsprosjekt i Kunst og håndverk sammen med 8. trinn på Tislegård ungdomsskole.

Utvikling av kosthold, hygiene og levekår fra 1700- til 1900-tallet

Deltakere: 4 klasser fra Kongsberg videregående skole, Helse og oppvekstfag.

Samlingsforvaltning

Lågdalsmuseet samlinger består av omkring 45.500 kulturhistoriske gjenstander, en uregistrert fotosamling på ca. 197.000 foto, 37 kulturhistoriske bygninger, et innholdsrikt bibliotek og omkring 52 hyllemeter med arkiv. 8284 gjenstander er registrert i samlingsforvaltningsprogrammet PRIMUS, men ikke alle gjenstandene er fotografert, revidert og publisert.

I 2024 har museet publisert 90 nye enkeltobjekter på Digitalt Museum. Totalt er 838 kunst- og kulturhistoriske gjenstander nå tilgjengelig på DM. I tillegg er mange tidligere publiserte objekter revidert (overgang til Primus 10 har gjort det vanskelig å hente ut eksakte tall for dette).

Lågdalsmuseet mangler gode magasiner eller lagringsfasiliteter for deler av samlingene, spesielt med tanke på større gjenstander. Arbeid pågår for å utnytte eksisterende areal bedre. Lågdalsmuseet har en relativt restriktiv inntakspolitik, men ikke inntaksstopp. I forbindelse med jubileumsutstillingen «Made in Kongsberg» er det tatt inn en del gjenstander til samlingen. Blant annet verktøy fra Kongsberg Våpenfabrikk og sykkelmerker. Fire fotoalbum med register er særdeles verdifullt som lokalhistorisk dokumentasjon.

Bygningsvern og vedlikehold

Låven fra Østre Sølvbergmyr på Moane: Ny ark er reist og taket er ferdig tekkt. Fjøsvegger er pusset ferdig og kalkhvittet gjennom kurs i samarbeid med BBVS. To yttervegger er ferdig kledd og veggene er malt med linojemaling på kurs i samarbeid med Buskerud bygningsvernssenter.

Smia fra Nordre Høymyr, Flesberg: Det er satt ned en drenskum for å fange overflatevann bak smia. Overflatevannet ledes vekk på tett rør. Motfallet under essa er støpt opp og drenert. Grunnen er pukket opp og murene er tilbake på plass. Alt er klart for oppmuring av essa med leire i løpet av 2025.

Lågdalsmuseets hovedbygning: Alle tretak er istandsatt med ny papp, sløyfer, lekter og bordtak. Tårntakene var dessverre i svært dårlig forfatning og det ble skiftet to sperrer i sin helhet, mange sperrer er spunset og mye taktro og isolasjon er skiftet. Storsaltaket har fått ny PVC-membran og korridortakene er tekkt med papp. Nedløpene fra storsaltak er oppgradert med større dimensjon. Foaje, bakgang/verksted og storsaltak er isolert med 20 cm isolasjon. Alle beslag i tilknytning til tretak og flate tak er fornyet. Nye takrenner og nedløp på små tretak i enden av korridorer er etablert.

Kornmagasinet: Det er kløyvd spon til halve taket og 1/4 er ferdig lagt og festet med treplugger.

Løpende vedlikehold/utbedrende tiltak

Takrenner er renset for løv og ødelagt takstein er byttet på alle teglsteinstak.

Det er foretatt kulturlandskapsskjøtsel med slått, klipping av kratt/vegetasjon, gjerding og beiting. Vedlikehold av park/hageanlegg med klipping av plen, kantklipping og lusing. m.m.

Veier og parkeringsplasser er skrapet og gruset.

Ringerikes Museum

Ringerikes Museum ligger i Norderhov gamle prestegård, en tømmerbygning hvor de eldste deler er fra 1635. Ringerikes Museum er distriktsmuseum for Hole og Ringerike og presenterer historien om Norderhov gamle prestegård og den lokale kulturhistorien.

Stedsansvarlig: Emma Nielsen

Nøkkeltall

Antall åpningsdager: 72

Antall besøk: 2240

Antall utstillinger: 2 nye i tillegg «Barnas museum»

Antall arrangementer: 6

Antall barn og unge på undervisning: 75

Formidling

Utstillinger

Ny utstilling i Herrekammeret: «Hønefossen før Hønefoss» og ny utstilling av kunstner Ingebjørg Vatne i Munkestua. I tillegg åpnet vi «Barnas museum» i et rom i andre etasje på museet. Her presenteres Ringerikes historie i barnevennlig format og det er en rekke ulike aktiviteter for de minste, inkludert en skattejakt hvor barna oppdager samlingen og en egen utstilling tilrettelagt for barn som publikum. Det har i 2024 vært fokus på å benytte «Idun og Isak», og det har vært flere aktiviteter på museet der disse karakterene er benyttet.

I juni hadde vi et nytt tilbud til publikum gjennom «Møt en museumshåndverker». Da viste våre håndverkere fram hvordan de ivaretar de gamle byggene våre. I juli ble det satt opp egne omvisninger i Hjemmestyrkemuseet.

Arrangementer

Aktivitetsdag på torget i samarbeid med Veien, åpningsarrangement med utstillingsåpning og åpning av Barnas museum, prestegårdsløp med trekkspillkonsert, trekkspillkonsert, lystig lag og jul på museet.

Utenom egne arrangement og arrangement i samarbeid med andre har det også vært avholdt mange foredrag i regi av lokale lag og foreninger og museets egen venneforening.

Samlingsforvaltning

Det er jobbet mye med å få oversikt over samlingen både fysisk og i databasen. Alle tekstiler ble registrert i 2023 og har nå blitt organisert inn i eget lager. I lageret i kjelleren er det satt inn en avfukter som gir et noe bedre fuktnivå. Fukt og temperatur overvåking viser enorme svingninger i både loft og stabbur. Tilvekst i 2024 var innkomne gjenstander fra en lokal metalledetektorist.

Bygningsvern og vedlikehold

Det ble ikke gjort noen spesielle vedlikeholdsprosjekter på Ringerikes museum i 2024.

Foto: Vibeke Hjønnvåg

Hallingdal Museum

Hallingdal Museum består av 7 besøkssteder: Hallingdal Museum Nesbyen, Gol Bygdemuseum, Ål Bygdamuseum, Hemsedal Bygdutun, Hol Bygdemuseum, Dagali Museum, Dokken fjellgård. I tillegg administrerer museet omvisninger i Hol Gamle Kyrkje og Sorenskrivergården med Kunstlandskap Nesbyen. Hovedkontoret er på Nesbyen.

Stedsansvarlig Hallingdal Museum: Henriette Rødland 100% (frem til 30. september 2024)

Nøkkeltall alle avdelinger

Antall åpningsdager: 211

Antall besøk: 5773

Antall utstillinger: 16 fysiske, hvorav 5 er nye. 49 digitale utstillinger.

Antall barn/unge i undervisning: 1385

Antall arrangementer: 20

Formidling

Publikasjoner:

Dølaminne 2024, sammen med Hallingdal Historielag, samt fem artikler:

- "KONTAKT: Hallingdal og verden, 1600-1900", Henriette Rødland, Digitalt Museum
- "Bak kulissene: Hallingdal Museum 100 år senere", Henriette Rødland, Dølaminne - Årbok for Hallingdal 2024, Hallingdal Museum/Hallingdal Museumslag
- "Barns liv i Hallingdal 1800-1960, leker, klær og utstyr", Arnhild Kopperdal og Vibeke Hjønnvåg, Digitalt Museum
- "Langeleikar på Hallingdal Museum", Ragnhild Kolsrud, Digitalt Museum
- "Litt om Thoenstugu", Torgil H. Pålsrud, Digitalt Museum

Nye utstillinger

Historisk utstilling: «KONTAKT: Hallingdal og verden, 1600-1900», Nesbyen

Historisk utstilling om kunstsmed Gunnar Gunnarson, Hol Fotoutstilling: «Hallingdal i farger» av Olav Sataslåtten, Nesbyen Kunstutstilling med billedvever, Dagali Fotoutstilling i skolestugu med historiske foto fra Ål Bygdamuseum, Ål

Arrangement:

Vi har hatt 18 arrangementer på våre avdelinger. Disse var blant annet utstillingsåpninger, foredrag, frivillighetsdager, eventyrstund med teater, konserter, aktivitetsonsdager med ulike tema, julearrangement, og utegudstjenester. Vi har også deltatt på arrangementer i andres regi, slik som Vinterfestivalen og Kjerringtorget i Nesbyen. Fortellerteateret "Jenta i staveloftet" ble fremført på seks aktivitetsonsdager av Caroline Haavelmoen.

Publikumsbesøk

(inkludert skoleklasser og grupper)

	Skoleelever:	Besøkende:
Nesbyen:	268	3058
Ål:	881	1309
Hol:	66	644
Gol:	132	349
Dagali:	38	372
Dokken:		97
Hemsedal:		90

Samlingsforvaltning

Totalt antall gjenstander: 36258

Totalt antall kulturhistoriske bygninger: 124

Totalt antall fotografier: 28481

Tilvekst gjenstander: 42

Tilvekst fotografier: 382

Digitalt tilgjengeliggjort i 2024, gjenstander: 1126

Digitalt tilgjengeliggjort i 2024, foto: 615

Totalt antall gjenstander publisert på Digitalt Museum: 9063

Totalt antall utstillinger publisert på Digitalt Museum: 49

Magasinkapasitet:

Hallingdal Museum Nesbyen: magasinet har mindre plass til framtidig inntak av større gjenstander. Større plass til inntak av mindre gjenstander.

Ål Bygdamuseum og Hol Bygdemuseum: har mindre plass til inntak av nye gjenstander. Har ingen plass til inntak av større gjenstander.

Bygningsvern

Nesbyen

- Laget ny plass til formidling og lagring bak smia
- Nytt tak på Skåterudmoen skole
- Ny utstilling hovedbygg
- Hogst på området
- Vinsjet vekk skog rundt mølla.
- Ny låvebru på garasjen.
- Tatt i bruk Famac FDV system.
- Ny bru ved Mølla
- Innredet Renslebrøtbua
- Installert sprinkelanlegg på ny toalettdel i Tandberg
- Nytt brann og innbruddsalarmsystem
- Gravet og ryddet bak Høvahuaset.
- Flomsikret stier og veger på området.
- Gravd og rensket bekk/elv for fløteanlegg.
- Vedlikehold av området og bygningene.

Gol

- Hogd skog og rensket rundt endel bygninger
- Stabbur, loft og vedskjul er blitt rensket og nedre stakk satt inn med tjære.
- Husene på nedre området er blitt ryddet og støvsugd (ikke kjeller del stall)
- Området er slått
- Skigard på nedre området er reparert.
- Det er montert infoskilt ved port.

Hol

- Tilstandsvurdering av museumsbygninger
- Ombygging av verkstedsbygningen til utstillingsbygg.
- Ny utstilling smijernskunst i verkstedbygg
- Stilt ut en båt i verkstedbygget
- Nytt tak på brannpost-bygg
- Byttet vinduene i hovedbygg
- Rensket tak på husmannsplass
- Fjernet busker fra torvtak på flere bygg
- Hogst av skog og fjerning av krattvekst.
- Vedlikehold av plen og prydvekster
- Reparasjon av benker
- Rensing av bjelker for råte

Hemsedal

- Området er slått.
- Skigard på stølen er reparert
- Hogd rundt smia

Ål

- Nytt alarmsystem
- Montert nytt sikringskap og gravd fram kabel til dette
- Nytt tak på Bakkestugu.
- Nytt tak Låbua.
- Reparert tak på Tingstugu.
- Innredet Låbua til kontor og spiserom
- Påbygg låve Leksvoltstunet er reparert.
- Nytt gjerde inngang Leksvoltstunet.
- Bygningsarbeid på Bakkestugu.
- Ryddet og senket terreng på plassen mellom Bakkestugu og verksted.
- Gruset og grøfta veien opp mot verksted.
- Hogd endel skog på området.
- Slått og vedlikehold av området.

Dagali

- Tilstandsvurdering rapporter av museumsbygningene (Dagali)
- Nytt tak på Badestue
- Rensing av bunnstokker og vindskibord på flere hus.
- Fjernet busker og mose fra torvtak på flere av bygningene
- Nye isbord på Mostugu
- Fjernet busker/ trær inntil Skolestugu
- Trefelling, rydding i skogen rundt på området
- Slått plen og stier på området.
- Reparasjon av benker for publikum
- Utforming av takbord

Dokken Fjellgård

- Rensing av bjelker fra råte
- Reparasjon av gjerdet
- Fjerning av busker og mose fra torvtak
- Fjernet hauger med gammel kvist
- Slått eng og stier på området
- Rydding av skog

Foto: Ashild Wetterhus

Sigdal museum og Eggedal Mølle

Sigdal Museum er et kulturhistorisk museum som strekker seg tilbake til 1920-årene, og det åpnet for publikum i 1945. I dag rommer friluftsmuseet 12 historiske bygninger, anlagt som et førindustrielt gårdstun fra Sigdal.

På Eggedal Mølle fortelles historier om vannkraft og skogsdrift i Buskerud. Den vandrevne mølla ble bygget i 1912 og var i regulær drift til 1965. På området står også en av Norges få bevarte og operative oppgangssager.

Stedsansvarlig: Elise Johansen Make

Nøkkeltall:

Antall åpningsdager Sigdal Museum: 50

Antall åpningsdager Eggedal Mølle: 23

Antall besøk Sigdal Museum: 2162

Antall besøk Eggedal Mølle: 553

Antall utstillinger: 5

Antall arrangementer, konserter og foredrag: 9

Antall barn og unge på undervisning: 197

Formidling

Utstillinger

Drakt og tradisjon: Bunad og folkedrakt fra Sigdal-Eggedal, Krødsherad og Flå.

Friluftsmuseet: Miljøutstillinger i bygningene på friluftsmuseet.

Egenprodusert sesongutstilling åpnet i 2023 på Sigdal Museum: «Med blikk på bygdene»

Egenprodusert sesongutstilling åpnet i 2024 på Sigdal Museum: «Knite Kjerringhugu»

Utstilling på Eggedal Mølle: Utstilling om Per Basol i Basolstua

Arrangementer

Sigdal Museum var åpent fra 16. juni til 11. august, og Eggedal Mølle fra 23. juni til 11. august. Vi har hatt tre foredrag på Sigdal Museum. Det har vært en boklansering på Sigdal Museum, samt Bygdedagen og arrangement i forbindelse med Kulturminnedagene. Det ble gjennomført åpningsarrangement på både Sigdal Museum og Eggedal Mølle samt juleverksted for barn på Sigdal Museum.

Undervisningsopplegg

På Eggedal Mølle ble det ingen skoleklasser i 2024 fordi inntaksrøret til Mølla var under restaurering. På Sigdal museum har vi hatt besøk av hele mellomtrinnet på Prestfoss skole og 1. og 2. klasse fra Nerstad skole.

Samlingsforvaltning

Magasinet til Sigdal Museum er overfylt. Flere av de kulturhistoriske bygningene på tunet er også fulle av museets gjenstander, det samme gjelder flere bygninger på Eggedal Mølle.

I 2024 ble det digitalisert 364 objekter i Primus, mesteparten av dette er også lagt ut på Digitalt Museum.

Bygningsvern og vedlikehold

Kjona ble tatt ned i 2023 i forbindelse med et kurs for Buskerud bygningsvernssenter, og var ferdig restaurert og satt i løpet av 2024. Alle bygningene har også hatt takettersyn, og flere vindskiebord er skiftet.

Eggedal Mølle: Inntaksrøret som fører vann fra fossen og inn til Eggedal Mølle har vært tatt ut og restaurert, for så å bli satt tilbake igjen før sesongåpning.

Kunstnerhjemmene i Sigdal - Hagan og Lauvli

I Sigdal kommune ligger to av Norges best bevarte kunstnerhjem. Hagan i Eggedal var kunstnerhjemmet til maleren og forfatteren Christian Skredsvig (1854-1924). I tillegg til kunstnerhjemmet har gården et stabbur fra 1668 og en låve fra 2016 som inneholder to gallerirom og café.

Lauvli ligger ved innsjøen Soneren i Sigdal og var kunstnerhjemmet til maleren Theodor Kittelsen og hans familie fra 1899-1909, og det var på Lauvli Kittelsen malte noen av sine mest kjente malerier.

Stedsansvarlig: Hege Christina Skredsvig

Nøkkeltall:

Totalt antall åpningsdager: Lauvli 57, Hagan 73

Totalt antall besøkende: 4 699

Totalt antall utstillinger: 6

Totalt antall arrangementer, konserter og foredrag: 16

Totalt antall barn/ unge i undervisning: 135

Formidling

Publikasjoner:

Bok: "Opplevelser og minner" forfattet av Kjersti Sundt Sissener

Utstillinger

I tillegg til de faste utstillingene i kunstnerhjemmene, har det i år på Lauvli vært en utstilling knyttet til hans tid på gården Sole i Eggedal. Kittelsen bodde på Sole før han bygget Lauvli og utstillingen hadde tittelen «Årene på Sole». Vi fikk i år låne inn fire originalmalerier som alle var malt på Sole.

Hagan har gjennomført utstillingen «Christian Skredsvig – 100 års minne», en minneutstilling som markerer at det i 2024 var 100 år siden Skredsvig gikk bort. Utstillingen gikk over begge etasjene i galleriet, med over 50 innlånte malerier.

Arrangementer:

Lauvli:

- 19. mai gudstjeneste i Trollamfi
- 12. juni sommertreff i regi av Lauvlias venner
- 22. juni sesongåpning
- 30. juni, 14. juli, 28. juli og 11. august minikonsert i finstua med vår sommerguide Edvard Fremstad.
- 14. august botanisk verksted med Lisa Bakke
- 21. september høsttreff med underholdning og bespisning i regi av Lauvlias venner

Hagan:

- 19. januar minnemarkering ved Skredsvigs grav
- 28. mars Fransk champagnelunch i Galleri Skredsvig
- 15. juni åpningsarrangement
- Juli måned; malekurs med friluftskolen
- 24. august konsert med Bærum kammerkor
- 5. oktober hardingfelekonsert i Galleri Skredsvig
- 31. desember nyttårskonsert

Undervisningsopplegg

Lauvli har DKS-opplegg der barna får omvisning i kunstnerhjemmet, male på staffeli og lage trebåt i hønsehuset. Hagan har tilrettelagt guiding for barnegrupper både i kunstnerhjemmet og i Galleriet. I samarbeid med Sigdal kommune tilbys det gratis adgang både på Lauvli og i Hagan for alle skolebarn og barnehagebarn i Sigdal.

Samlingsforvaltning

Vi har startet arbeidet med å registrere kunstverk og gjenstander inn i PRIMUS. Kunstverk som er lånt inn eller deponert av andre på museene har blitt ivaretatt gjennom året. Galleribygningen ble utvidet med et tilbygg på ca. 35 kvm som inneholder et brann- og tyverisikkert magasin for oppbevaring av kunst og gjenstander. Hagan: to bygninger + et galleri fra 2016, 130 kunsthistoriske gjenstander, 666 kulturhistoriske gjenstander og 33 fotografier. Lauvli: seks bygninger, 123 kunsthistoriske gjenstander, 188 kulturhistoriske gjenstande og 15 fotografier.

Bygningsvern

Det er gjort tiltak i forhold til den vedlikeholdsplanen som ble utarbeidet i 2023 på Lauvli. Blant annet så er muren under atelieret rettet opp og forsterket. Stabburet på Lauvli er pusset opp med ny maling, råte under stabburet vil bli byttet i 2025. Videre restaureringsarbeid på Lauvli er avhengig av eksterne prosjektmidler.

Fossesholm Herregård

Fossesholm Herregård ligger i Vestfossen og har et særlig fokus på herregårdshistorie. På det omfattende herregårdsanlegget ligger også Nedre Buskerud Hjemmefrontmuseum og en landsbruksutstilling for Øvre Eiker.

Stedsansvarlig: Ellen Pauline Steen

Nøkkeltall

Antall åpningsdager: 64

Antall besøk: 10.836

Antall utstillinger: 3 faste og 4 temporære utstillinger

Antall arrangementer 18

Antall barn/unge på undervisning: 479

Formidling

Utstillinger

I tillegg til de faste utstillingene («Herregården», «Nedre Buskerud hjemmefrontmuseum», «Landbruksutstillingen») var det følgende utstillinger på Fossesholm:

Sommerens kunstner; Verena Waddell, separatutstilling

Inger Hoff, separatutstilling

Jorunn Knutsen, separatutstilling

Utstilling på tunet om haven.

Arrangement

Vi arrangerte tre aktivetsdager i juli og juleverksted i desember. Vi hadde seks åpne foredrag og seks konserter. I tillegg hadde vi to forskjellige forestillinger med humoristisk skråblikk på historien. Eiker Matfestival gikk av stabelen helgen august/september.

Undervisningsopplegg

Gjennomførte DKS-opplegg: Fossesholm Herregård (for 4. trinn)
Livet på gården (for 6. trinn).

Samlingsforvaltning

Fossesholm herregård har 9 bygninger og 430 gjenstander. Av disse er 58 registrert i Digitalt museum. Fossesholm tok ikke inn nye gjenstander i samlingen i 2024.

Bygningsvern og vedlikehold

Malt kafé innvendig. Lagt nye fliser på kjøkkengulvet i låven. Rettet branddør i låven mellom storsalen og kjøkkengang. Reparert gesimskasse/takutstikk på nordre sidefløy på siden mot Fossesholm. Reparert takrenneutkast på hovedbygningen inn mot gården. Kittet om vinduer i søndre sidefløy, i verkstedet (rommet med tømmervegger) på havesiden. Malt søndre kortvegg på hovedhuset. Skiftet knust takstein. Fortsatt restaureringen av gravkapellet.

Veien kulturminnepark

Veien Kulturminnepark ligger i Hønefoss og er Buskeruds arkeologiske museum. Med fokus på arkeologi og kulturminnene på stedet skal vi øke bevisstheten rundt de lange historiske linjene og hvordan forhistorien har formet vår egen tid.

Stedsansvarlig: Emma Nielsen

Nøkkeltall

Antall åpningsdager: 62

Antall besøk: 4762

Antall utstillinger: 2

Antall arrangementer: 13

Antall barn og unge på undervisning: 386

Formidling

Utstillinger

I 2024 åpnet vi to nye arkeologiske utstillinger. «De dødes ting» omhandler gravfunnene på Veien mens «Uvdal forteller» omhandler de funn som ble gjort under gulvet på Uvdal stavkirke under utgravninger på 1970-tallet.

Omvisninger i gravfeltet, torsdager hele sesongen.

Gjennomført «En smak av jernalderen» på bestilling for grupper.

Gjennomført DKS for alle 6. trinn i Ringerike kommune.

Arrangementer

Vinterferiedag, aktivitetsdag på torget i samarbeid med Ringerikes Museum, Tidenes Skaperfest med utstillingsåpning, Barnas tirsdag tre tirsdager i juli, Romertid på Veien, Dyredag, Eventyrspill, Skummel vandring i gravfeltet, kurs, foredrag på ByLab og i langhuset. I tillegg har det vært treff med Hønefoss Spillforening og Ringerike Soroptimistforening.

Samlingsforvaltning

Veien kulturminnepark har ingen egne gjenstander, men forvalter innlånte gjenstander etter avtale med Kulturhistorisk museum. Dette innebærer blant annet rapportering på klimatiske forhold. I 2024 mottok vi to nye utlån der det ene har en varighet på 5 år og det andre på 2 år.

Portåsen

Portåsen ligger i Mjøndalen i Drammen kommune og var dikteren Herman Wildenveys barndomshjem. Portåsen er i dag både en kulturarena og et småbruk, og brukes til ulike kultur- og formidlingsarrangementer.

Stedsansvarlig: Eli Frøvoll Thoresen (delvis i permisjon) - Ellen Heggelund fungerende stedsansvarlig deler av året.

Nøkkeltall

Antall åpningsdager: 71

Antall besøk: 13556

Antall utstillinger: 4

Antall arrangementer: 60

Antall barn og unge på undervisning: 2500

Formidling

Utstillinger

Andrea Grundt Johns

Unni Strand

Eva-Beate Laugerud

Lena Akopian

Arrangementer

16. mars: Kurvfletting

24. mars: Påskeverksted

24. mars: Eventyrstund

21. april: Verksted cyantopi

April: Herman vil den vei-forestillinger

9. mai: Dyrk sopp

12. mai: Vårmarked

4. juni: Sommerkonsert

5. juni: Nyttvekstvandring
9. juni: Spikkekurs
Juni: Tegneseriekvelder
15. juni: Simen Loe
20. juni: Wildenvey-foredraget
18. juni: CC Cowboys

Juli: Yoga

Juli: Historisk vandring

Juli: Utegyms

18. juli: Jon Hernes

7. aug: Historisk vandring

18. aug: Familiesøndag: mieko danser

28. aug: Kurs i å lage ringblomstsalve

1. sept: Sopptur

1. sept: Åpning av naturlekeplass

15. sept: Kokkeskole

20. sept: Embla and the Karidotters

21. sept: Drammen Sacred music

22. sept: Nærstudie av naturen på Portåsen

24. okt: Litteraturkveld

27. okt: Halloween

29. okt: Håp i Amerika

2. nov: Pilfletting

November: Tegneseriekvelder

17. nov: Julemarked

Desember: Fjøsniesser i juleknipe

Undervisningsopplegg

Skolehage. Vår og høst.

Årets Herman. Dikt-workshop ute på skolene, og forestilling på Portåsen

Foredrag om Portåsen på videregående skoler

Villa Fridheim

Villa Fridheim stod ferdig i 1892 som privatbolig for trelasthandler Svend Haug fra Drammen, og er Norges største og best bevarte trehus i sveitserstil. I tillegg til hovedhuset med den spesielle arkitekturen tar vi vare på vår immaterielle kulturarv med særlig fokus på eventyrene.

Stedsansvarlig: Sandra Bacianskiene

Nøkkeltall:

Antall åpningsdager: 83

Antall besøk: 5633

Antall utstillinger: 1

Antall arrangementer, konserter og foredrag: 7

Antall barn og unge på undervisning: 42

Formidling

Villa Fridheim tok imot 27 bussturer med omvisning i huset i tillegg til div. selskaper, arrangementer og møter. I samarbeid med Krødsherad kommune har vi arrangert Sommergøy for 4.-6. klasse. Det er gjort en stor innsats fra Krødsherad historielag v/Åse Tangerud, Kjell Bjørka og Terje Vasset med å utforske eventyrene som er utstilt på Villa Fridheim. Det er laget QR-koder med utvidet informasjon om aktuelle eventyrer og sagn, samt at noen av eventyrene også lest inn og kan høres via QR-kode. Venneforeningen har kjøpt en reproduksjon av maleriet «Lystring» malt av Tidemand og Gude som skal fast vises på Villa Fridheim.

Utstillinger

I tillegg til de permanente utstillingene har det vært en temporær utstilling «Skoger synger, mens fjellet kaller» med kunstner/illustratør Lise Hopland.

Arrangementer

9 juni: åpningsarrangement med blandakor fra Sigdal, Gla' gjengen

27 juni: en konsert med Taube for 2

10 juli: to teaterforestillinger med Teater Askeladden

7. juli, 14. juli, 18. august og 25. august: tog, båt og eventyr

28-29 september: Loppemarked i regi av venner av Villa Fridheim

27 oktober: gresskarfest

30 november: julemarked

Bygningsvern og vedlikehold

Det har vært utført omfattende restaurering av gavl-rose i fasaden, og som ble ferdigstilt i løpet av året. Tomta rundt hovedbygget er nedplanert. Gamle kloakkrør er byttet. Det har vært gjort utbedring i produksjonskjøkkenet med avkjølingsvifte samt nytt aggregat til kjølerom. Utstillingslokalene i kjelleren er pusset opp og det er installert tilpasset belysning for utstillinger. Lede-lys og markeringslys er ferdig montert i kjelleren samt i første og andre etasje. Det er gjort flere utbedringer i hageområdet, deriblant ny vimpelstang og nytt gjerde rundt trollbjørka.

Krøderbanen

Krøderbanen består av 26 km museumsjernbane mellom Vikersund og Krøderen, og er Norges lengste museumsjernbane. Banen ble åpnet i 1872 og nedlagt som NSB-bane i 1985.

Seksjonsleder: Stein Rudi Austheim

Nøkkeltall

Antall åpningsdager: 74

Antall besøk: 15 100

Antall utstillinger: 2

Antall barn/unge i undervisning: 0

Antall arrangementer: 10

Formidling

Utstillinger

Vi har hatt to faste utstillinger på Krøderen stasjon. I 2025 vil en ny stor interaktiv utstilling åpne i godshuset, og som det har vært jobbet med i hele 2024.

Det ble avholdt togkjøring med barnehager og skoler i mai.

Arrangement

Togransdager 10. og 11. august

Barnas dag 18. august

Stordriftsdag og markedsdag 1. september

Tog, båt og eventyr ble arrangert tre søndager i løpet av sesongen

Skumringstog 31. august

Spøkelsestog 26. oktober

Juletog 1. desember

Det ble gjennomført ordinær togkjøring hver søndag fra slutten av juni til slutten av august.

Samlingsforvaltning

Totalt 29 bygninger inngår i Krøderbanens portefølje langs og ved Krøderbanen. Vi dokumenterte alle gjenstander i godshuset for å få oversikt over hva vi skulle ta med i vår nye utstilling.

Høsten 2024 gikk vi i gang med å bygge nytt magasin for vårt rullende materiale, denne hallen er 80 meter og har to spor - total sporlengde blir da 160 meter.

Bygningsvern

Krøderen stasjon ble malt opp med linoljemaling, det samme ble godshuset. På Godshuset ble det gjort lettere restaurering på taket. I 2024 brukte vi mye tid på rette opp skader samt gjøre arbeid som grøfting, rette opp stikkrenner og ordne andre setningsskader langs banen.

Det er ellers utført ordinært vedlikehold på alle stasjonsområdene. Det er ryddet vegetasjon og klippet plener/områder på både Krøderen, Kløftefoss, Snarum og Sysle stasjonsområder. Bygningene på stasjonene ble ettersatt ukentlig, og det er utført vanlig vedlikehold på flere bygninger andre steder langs banen.

Labromuseene

Om museet

Labromuseene ligger ved Skollenborg i Kongsberg, og ivaretar historien til Labro-området som produksjonssted for vannkraft til industriell og privat forsyning. I tillegg til Vassdragsmuseet i nedlagte Labro Kraftstasjon, ligger også Numedalslågens Fløtningsmuseum og Norsk Vegmuseum Labro på området.

Stedsansvarlig: Ole Jacob Cranner

Nøkkeltall

Antall åpningsdager: 53

Antall besøk: 4309

Antall utstillinger: 1 temporær og 7 faste utstillinger

Antall arrangement, konserter og foredrag: 7

Antall barn/unge i undervisning: 1182, hvorav 639 i DKS-opplegg.

Formidling

Arrangement

26. mai: Labrodagen

29. juli: Olsokgudstjeneste

1. august: Labrotorsdag – med veteranbiler

8. august: Labrotorsdag – tema: gruvedrift på Labro

Skoletilbud

Labromuseene legger stor vekt på å tilby lærerike og faglig relevante pedagogiske tilbud til grunnskolene i Kongsberg, de omkringliggende kommunene, og til de videregående skolene i Buskerud. Opplegg utarbeides i samarbeid med de ansvarlige for den kulturelle skolesekken i kommunene og lærere på de aktuelle klassetrinn.

Gjennomførte opplegg

- Vannkraft før og nå for 7. trinn i Øvre Eiker kommune
- Vannkraft før og nå for 6. trinn i Kongsberg kommune
- Vannkraft før og nå for VGS
- Energikamp for 6. trinn i Kongsberg kommune

På aktivitetsområdet ble arbeidet med paternosterverk drevet av tredemølle fullført.

Bygningsvern og vedlikehold

Labromuseene disponerer to bygninger på Labro som leies av Å Energi; Labro kraftstasjon og det tilhørende damhuset. Nåværende leieavtale med Å Energi innebærer at eier selv skal stå for det utvendige vedlikeholdet av de bygningene som museet leier, samt det innvendige vedlikeholdet av maskinhallen til Labro kraftstasjon. Selv om museet ikke lenger har vedlikeholdsansvar, blir de ansatte likevel involvert i vedlikeholdsarbeid og nyanlegg både i form av rådgivning og gjennom praktisk arbeid. Her kan nevnes spesielt ny vann- og avløpstilkobling i reimverksted og papptekking av maskinhallen på Labro kraftstasjon. Driftsleder har også bistått Asplan Viak i prosjektering av istandsettingen av tømmerrenna samt stedlig oppfølging og rådgiving ved istandsettingen av tømmerrenna på Gravenfoss side.

I 2024 er følgende vedlikeholdsarbeid gjennomført:

Løpende vedlikehold med takrennerensking og utskifting av knekt takstein.

Vedlikehold av uteområder med plenklipping, slått og krattrydding. Vedlikehold av modeller.

Bildet viser Norges daværende siste vinylplatepresseri (1987), og var vårt bidrag til Heftet Ringerike 2024. Fotograf: Johan Brun/Buskerud fylkesfotoarkivet

Buskerud Fylkesfotoarkiv

Buskerud Fylkesfotoarkiv deler kontor med Ringerikes Museum, og er fotoavdelingen i Buskerudmuseene. Fylkesfotoarkivet er medlem i det nasjonale fotonettverket, og har ansvaret for det profesjonelle fotobeveringsarbeidet i Buskerud. Fylkesfotoarkivet er ikke åpent for publikum, men besvarer henvendelser primært via e-post og telefon.

Ansvarlig for fylkesfotoarkivet er fotoarkivar Linda Khalayli.

I 2024 ble det registrert 542 fotomotiv i Primus. Av disse ble 539 publisert. Vi har nå gått over til å registrere fotomotivene med TIFF-filer fremfor JPG. Dette gjør både arbeidsdagen vår enklere og øker bruksmulighetene av materialet.

Det fysiske fotoarkivet oppbevares fortsatt i et magasin på Follum utenfor Hønefoss. Magasinets standard er ikke utbedret siden forrige rapporteringsår, og lagringskapasiteten er sprengt. Siden høsten 2024 har vi vært i forhandlinger om leie av et nytt og bedre magasin, og håper å være i gang med flytting i løpet av 2025.

Vi tok inn en samling i 2024 som er del to av en større samling vi allerede har tatt imot tidligere. Del to er på omtrent 5000 fotografier.

Fylkesfotoarkivet har i løpet av 2024 gjennomført en aktivitetsdag i Hønefoss, sammen med Ringerikes Museum og Veien Kulturminnepark. Vi stilte med gamle bilder fra torget hvor aktivitetene foregikk. Den samme pop-up-fotoutstillingen ble etterpå utstilt på ByLab Hønefoss, hvor den stod gjennom sommeren. Fylkesfotoarkivet har både tatt nye bilder og levert kulturhistoriske foto til Veien Kulturminnepark sin utstilling «Gjemt og glemt – fortellinger fra Uvdal stavkirke», og til Labromuseene som ønsket en oppgradering av sin permanente utstilling. I tillegg har vi i samarbeid med Hole kommune publisert en digital adventskalender på Facebook, samt

levert bilder og tekst til Heftet Ringerike (lokalhistorisk magasin for Ringerike), hvor vi nå har en fast spalte.

Sammen med resten av Buskerudmuseene har fylkesfotoarkivet i 2024 jobbet for å ferdigstille ny nettside og ny Primus-versjon. Nettsiden ble lansert 13. januar 2025.

Høsten 2024 hadde vi to personer på språk- og arbeidstrening fra NAV Ringerike. Med litt opplæring og veiledning tok de ansvar for en fotosamling og fikk oppleve arbeidshverdagen som fotoarkivarer.

Fotoarkivar Linda deltok på vårmøtet i det nasjonale fotonettverket og i november var Buskerudmuseenes samlingsforvaltningsgruppe på et todagers seminar på Maihaugen, «Ut av forvaltningsfellen – hvordan skape rom for nye tider og fortellinger».

Folkemusikksenteret i Buskerud

Folkemusikksenteret i Buskerud har et særskilt ansvar for innsamling og formidling av folkemusikk og -dans i regionen, og som kompetansesenter drifter vi et av landets største folkemusikkarkiv. Folkemusikksenteret er lokalisert i Prestfoss, sammen med Sigdal museum.

Det har i 2024 vært to faste folkemusikkonsulenter knyttet til Folkemusikksenteret, i til sammen 1,2 årsverk. Åshild Wetterhus har hatt 80 % stilling og Even Grimelid 40 % stilling.

Nøkkeltall

Antall åpningsdager: 180

Antall besøk: 4660

Antall utstillinger: 1

Antall arrangementer, konserter og foredrag: 12

Antall barn og unge på undervisning: 500

Publikasjoner

Tidsskrift – Folkemusikk 04/24 Artikkel om Talentskolen i Buskerud og Omtale av bok om Arne Olsen, Spelemann og slåttekomponist 2024.

Utgivelse av bok - Arne Olsen, Spelemann og slåttekomponist. Folkemusikksenteret Forlag 2024.

Arrangementer

Barne- og ungdomssamlinga ble avholdt i Prestfoss 2-3.11, hvor 40 barn og unge deltok.

Buskerudkappleiken ble avholdt i Veggli 5-6.4.

Artist in Residence - Nullskattesnylterne (februar), Arne Hiorth (februar), Klang av oldtid (april), Sylvaine (april), Gunnsteinn Olafsson og Eyjolf Eyjolfsson (november) og Mari Pääkkönen (november).

Konsert Avslutningskonsert for Talentskolen på Ål 25.5, Silje Liahagen og Sivert Holmen 14.9, Gamle tonar, Tone Hulbækmo og Hans Fredrik Jacobsen 28.9.

Foredrag Gunnsteinn Olafsson, Eyjolf Eyjolfsson, Ingrid Fossum og Brigitte Blomlie. 4.11 og Mari Pääkkönen, Finland 12.11.

Undervisningsopplegg

Folkemusikkverksteder: 9 skoler ble besøkt, og rundt 450 elever deltok på verkstedene. Kongsberg vgs 27.9, Egge skole 21. og 22.5, Gol barne- og ungdomsskole 12, 13. og 14.6, Gol vgs 18. og 19.6, Flesberg skole 31.10.

Talentskolen i Buskerud: Ti elever deltok på kveding og hardingfele, fem elever på langeleik (drop-in). I vårhalvåret ble det gjennomført to helgesamlinger på Folkemusikksenteret; 19.-21.1 (Hytta, Smaaberg), 15.-17.3 (Omholt og Vetrhus). Avslutningskonserten ble avholdt under Folkemusikkveka på Ål 25.mai. Samlinger i høsthalvåret ble gjennomført i Prestfoss helga 13.-15.9. og under Storhelg i Hallingdal 18.-20.10.

Digitalisering og registrering av filer

Vi fikk installert Fiol 6 (fagsystem) på en nyanskaffet Mac i arkivet. Året har vært sterkt preget av omlegging fra Symetra til KulturIT, og vi har brukt store ressurser på feilsøking og problemløsning.

Opptak for folkemusikkarkivet

Markenskapleiken 2.3, Buskerudkappleiken Veggli 5.-6.4, jubileumskonsert Kongsberg spel- og dansarlag, Folk og musikk i 400 år 20.11, kulturarvopplevelser Sivert Holmen og Silje Liahagen, foredrag Olafsson og Eyjolfson (Island) og Pääkkönen (Finland).

Restaureringstiltak

Folkemusikksenteret gjennomgikk i 2024 en omfattende tre trinn-restaurering med bytte av tak, overflatebehandling og vindusrestaurering. I tillegg ble takbelysningen i storsalen byttet ut med led-lamper.